

OUDE STADSWALLEN (Damme)

Damme is niet alleen een liefdevol te koesteren historisch stadje, het heeft ook een schat aan natuur in huis.

Met de **Oude Stadswallen** beschikt het beroemde oord immers over een natuureservaat dat zich in heel Vlaanderen en ver daarbuiten op heel wat belangstelling kan verheugen. En terecht, want de natuur die zich gedurende vele eeuwen in en rond dit voormalig bouwwerk heeft ontwikkeld, vindt in de verre omgeving zijn gelijke niet.

In het begin van de zeventiende eeuw werd Damme tijdens de Tachtigjarige oorlog door de Spaanse bezetter uitgebouwd als garnizoenstad. Dit gebeurde in de vorm van een zevenster met wallen en een dubbele gracht.

Nadat het militair belang verdween evolueerden de grachten tot een diversiteit aan moerasbiotopen. Momenteel treffen we er moerasbos, rietkragen, ondiepe waterpartijen en hooiland aan.

De moerassen herbergen unieke moerasplanten zoals het Blaasjeskruid en de Moerasvaren en typische rietvogels (ondermeer de Waterral, de Kleine karekiet en de Dodaars).

Daar waar het historisch uitzicht van de zeventiende-eeuwse omwalling teloor ging lopen er plannen om de wallen en de grachten te restaureren. Naast het historisch herstel streeft dit project terzelfdertijd een stuk natuurontwikkeling en een educatieve uitbouw na.

Recent werden in de omgeving verschillende natte weilanden verworven.

In de winter pleisteren er duizenden "vriezeganzen". Het betreft voornamelijk Kolganzen en Kleine rietganzen. In het voorjaar vormen deze percelen uitgelezen broedplaatsen voor weidevogels zoals de Grutto en de Kievit.

Kwetsbare aarden omwallingen

Op verschillende plaatsen zijn onderdelen van de oude grachten en wallen van de zevenster verdwenen. Aarden omwallingen zijn immers gemakkelijk te nivelleren. In een vrij recent verleden werd ook deze gracht nog opgevuld en omgevormd tot een akker. De historische contouren

waren nog nauwelijks te herkennen als een ondiepe depressie in het landschap.

Doelstelling van het project

In oktober 1999 startten de herstelwerkzaamheden aan de zeventiende-eeuwse stadswallen te Damme. Daarbij werd geopteerd voor een restauratie naar de beginsituatie. Daartoe diende de oude stadsgracht terug uitgedolven te worden en met de bekomen grond werd de buitenwal (het glacis) heraangelegd.

Bij dergelijke herstelwerkzaamheden streeft onze vereniging een drieledig doel na:

- Het creëren van een waterpartij biedt de natuur nieuwe kansen. Tal van waterinsecten en amfibieën zijn aangewezen op dergelijke biotopen. De herstelde wal is ingezaaid als grasland wat, naast het oorspronkelijk uitzicht en de stabiliteit van de site, ook de natuurwaarde ten goede komt. Door de vrij grote vochtigheidsgradiënt vinden heel wat andere plantensoorten er een geschikte stek.
- De restauratie van een uniek monument in Vlaanderen. Net zoals bij het beheer van het ganse reservaat wordt maximaal rekening gehouden met de historische matrijs die ten grondslag ligt aan dit gebied. Het project toont aan dat natuurwaarde en cultuur-historisch belang van de stadswallen kunnen samengaan en in dit geval elkaar versterken.
- De herstelwerkzaamheden werden uitgevoerd langsheen de Damse Vaart die een belangrijke recreatieve functie vervult. Dit verhoogt de educatieve waarde van het project. Een wandelpad biedt de mogelijkheid om het reservaat van naderbij te bekijken.

In de toekomst worden op andere locaties rond Damme gelijkaardige herstelwerkzaamheden voorzien.

Uitvoering van het project

Naast eigen middelen konden we voor de financiering van het project rekenen op een ruime betoelaging vanwege de provincie West-Vlaanderen via het Provinciaal natuurfonds en op steun van het Europees project Euregio Scheldemond / Grensoverschrijdend Krekengebied. In dit verband werd het project verbonden aan de restauratie van de Stenen Beer , een zeventiende-eeuwse versterkte sluis in Hulst (Nederland). Het project is bekroond door de Koning Boudewijnstichting in het kader van een campagne voor de educatieve ontsluiting van natuurgebieden.

De opmaak van de plannen en de technische begeleiding van de werken nam de Technische dienst van de provincie West-Vlaanderen voor zijn rekening.

De werken werden uitgevoerd door Eco Engineering uit Knokke-Heist.

oppervlakte:	46,3 ha in eigendom
conservators:	* Robrecht Pillen, Braambos Oost 11, 8200 St-Andries, 050/39.06.34, e-mail: robrecht.pillen@skynet.be * Rudy Deplae, Schrijfstraat 90, 8310 Assebroek, 050/37.50.73
startdatum:	1982
aard:	verveende oude vestingwallen en polderweidencomplex
bescherming:	erkend reservaat / beschermd landschap/ natuurgebied
ligging:	achter de molen te Damme, ten westen van het kanaal van Brugge naar Sluis
toegang:	toegankelijk tijdens geleide wandelingen + vogelkijkhut